

mais latvešu originalkomponists: viņš ar tautas dziesmu harmonizēšanu veen neapmeerinājās, bet komponeja veselu virkni patstāvīgu dziesmu. No viņa sacerejumeem daudzi nav nākuši klajā, un pirmās kompozīcijas, kuņas reiz iznāca, nav vairs dabujamas. Pee tādām peeder „Austra“ 1., 2. un 3. burtnica, „Līgo“ (vīru koņu krājums), „Mortuos plango“, „Latvju tautas dziesmu liktenis“, „Zalamana māc. 3. nodaļa“. Pēc „Deevs, svēti Latviju“ visvairak pazīstama tautā Baumaņa „Trimpula“. Savu mūža vakaru Baumaņu Karlis pavada Limbažos. Tās nav nō laimigajeem. Pēc Straumes Jāņa vārdeem, Baumaņa psihiskajā dzīvē bija kaut kas katastrofals atgadījees. Par šo periodu Baumaņa dzīvē ziņas ir ļoti trūcīgas. Tās vēl jāsavāc un jānoskaidro. Miris Baumaņu Karlis 1905. g. 28. decembrī.

Beigsim šo peemiņas rakstiņu Akuratera vārdeem: „Lai noleecas mūsu karogi pār Baumaņu Karļa kapu, un viņa deevīgais gars himnas skaņās lai sveicina visus cīnitājus, dzīvos un mirušos, ar uzvaru“.

J. Graubiņš.

Latvijas Augstskolas gada svētki tika nosvinēti 28. novembrī. Tos atklāja Augstskolas rektors profesors Felsbergs ar šādu runu:

„Augsti godātee svētku veesi! Miļee komilitoņi!

Atklādams Latvijas Augstskolas pirmos gadasvētkus, nevaru slēpt to dziļo uzbudinājumu, tās preecīgās jūtas, kas šodeen pilda manas krūtis. Spoža Augstskola brīvā Latvijā allaž bij manas jaunības sapnis, bet toreiz šis sapnis likās esam tik tālu no pateesības, ka nemaz necereju, ka manā mūžā viņš vēl varetu peepilditees. Bet — laiki mainas — leelais pasaules kaņš un Kreevijas revolucija, laupidama, dzīvību daudzeem tūkstošeem latvešu un likdami citeem daudzeem tūkstošeem grūti ceest, blakus neizteicami nelaimei atnesa arī to labumu, ka radija apstākļus, kuņos brīva Latvija bij eespējama. Un brīvā Latvijā zinams, drīz radās arī sava augstskola. Šodeen preekš veena gada viņa tika dibinata, neskatot uz to, ka Latvija toreiz vēl atradās kaņastāvoklī ar vairakām kaimiņu valstīm un ka leela daļa no viņas jaunatnes atradās uz robežas. Lai augstskola pilnīgi varetu nodotees savam uzdevumam: veicināt zinātņi un audzināt nākamos tautas darbīneekus, bij vajadzīgs meers. Šobrīd arī šis mērķis ir sasneegts un peenācis laiks uz pagātņes drupām celt jaunu dižu kulturas ēku. Ap Latvijas Augstskolu čakli pulcejas studenti un profesori. Strādat, zinams, pirmos zemestros nebūs veegli: zinātniska biblioteka vēl ļoti maza, trūkst arī daudz citu mācības līdzekļu, bet akadēmiskā saime ir pārleecināta, ka ar laiku izdōsees šos trūkumus novērst, ka Latvija zeedēs un zels un spēš savu augstskolu arī materieli nostādīt tā, ka viņa lepņi varēs stāteees savām vecakām māsām līdzās.

No Augstskolas aprindām par Latvijas brīvību kritušos rektors peemineja šādeem vārdeem:

„Latvijas Augstskolas pirmajos gadasvētkos nevaram nepeeminet tos Augstskolas audzēkņus, kuņi Latvijas brīvības dēļ ir zeedojuši savu cerības pilno dzīvību. Vairaki no viņeem ir darijuši to tai laikā, kad Latvijas zvaigzne likās dzeestam un kad par Latvijas brīvību eestājās tikai tee, kuņeem šī brīvība bij dārgaka par dzīvību. — Latvijas atsvabi-

našanas karš ir zelta lapa Latvijas vēsturē, kas skaļi leecina par to, cik daudz entuziasma un pašuzpūres spējas peemit mūsu tautai, un dod cerību uz spožu nākotni“.

Kā pirmos Latvijas Augstskolas goda beedrus uzņēma Krišjāni Baronu un Raini-Pleekšanu, šādos vārdos viņu nopelnus apzīmejot:

„Latvijas Augstskolas Organizācijas padome, pārleecināta, ka ap Augstskolu ir japulcē ne tikai tee vīri, kas pasneedz zinibas Augstskolas seenās, bet ari citi tautas darbineeki, kuņem ir sevišķi nopelni zinātnes, literatūras vaj mākslas laukā, nolēma jau Augstskolas pirmos gadasvētkus pušķot, peeveenojot akademiskai saimei dažus goda beedrus. Augstskolas vēribu it sevišķi greeza uz sevi divi vīri: Krišjānis Barons un Jānis Pleekšans-Rainis. Krišjānis Barons caur savu pašaizleedzigo, sekmīgo darbību latveešu tautas dzeesmas krājot un kārtojot. Zeedodams šim darbam visu savu mūžu, viņš to ir izpildījis tik ģeniali, ka mums tagad ir tāds tautasdzeesmu krājums, kāda nav neveenai citai tautai. Jānis Pleekšans — Rainis caur saveem bagateem nopelneem latveešu literatūras laukā. Dzejneeks ir pušķojis latveešu literatūru ar zeedeem, kas mūžam nevītis. Dziļi eeskatidamees latveešu tautas dvēselē un izprazdamas viņas intimākās teeksmes, Rainis ir atradis visspilgtakās krāsas preekš šās dvēseles dzīves attēlošanas un vārdus, kas vizīmīgaki izteic to, kas šo dvēseli preecina un skumdina. Rainis leelā mērā ir kuplinājis latveešu valodu un ka reti kāds cits modinājis viņas teeksmi un brīvību. Atzīdama šo divu vīru leelos nopelnus, Augstskolas Organizācijas padome nolēma godinat viņus ar augstako godu, ko viņa var peešķirt, un izvēleja viņus par saveem pirmem goda-beedreem“.

Skolotaju zeminara un valsts vidus skolas atklāšana Bērzainē pee Cēsīm. 23. oktobrī š. g. tika bijušās Bērzaines (Birkenruh'as) ģimnazijas ēkā atklāti skolotaju zeminars un valsts vidus skola. Pee atklāšanas bija klāt Izglītības ministris docents J. Plāķis, Skolu departamenta direktors L. Ausejs, Latvijas augstskolas pedagoģiskās nodaļas vaditajs docents A. Dauge, veetejo skolu, valdības un sabeedrisko eestāžu preekštāvji, zeminara un vidus skolas pedagoģiskais personals, vecaki un 400 skolneeki, no kuņem 30 zeminara audzekņi.

Atklāšanas akts sākās ar garīgo aktu, kuņu izpildīja mācītajs un ticības mācību skolotajs P. Apkalns, kuņš savā runā aizrādīja, ka skolai, kuņas galvenais mērķis kalpot izglītībai un zinībai, ir jakalpo ari audzinašanai, eedēstot cilveku sirdīs cenšanos pēc visa daiļa, augsta un pateesa. Audzekņi, cenšotees pēc gaiša prāta, lai eemanto ari gudru sirdi, caur augstakā svētuma atzīšanu. Tad nākošee skolotaji varēs nest gaismu un stiprumu tautai, un vidus skolas audzekņi, kas caur augstskolu nāks kā darbineeki savas tautas vidū, nesīs paleekamu svētību savai dzimtenei.

Direktors A. Smilga izteica pateicību Izglītības ministrijai par to, ka ta ķerusees pee skolas ēku atjaunošanas darba un rūpejusees par valsts vidus skolas un zeminara atvēršanu. Pateicās vecakeem, kas grib skolas pabalstit un nolēmuši nākt pretim apsildišanai ar malku. sumā aprādīja, kādu stāvokli skolas eeņems pret svarigakeem audzinašanas jautajumeem. Reliģiskā jautajumā skolas turesees tāļu no jeb kuņem